בשעמר בדין אי בשעמר בדין אפילו חומש

נמי משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושע

לפי "שאין משלמין חומש על כפירת

שעבוד קרקעות רבא אמר הכא במאי

עסקינן כגון שהיתה דיסקייא של אביו

מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה

חומש לא משלם דכי אישתבע בקושמא

אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מפחות

שוה פרומה בקרן כו': אמר רב פפא לא

שנו אלא שאין גזילה קיימת אבל גזילה

קיימת צריך לילך אחריו חיישינן שמא תייקר

איכא דאמרי אמר רב פפא ילא שנא גזילה

קיימת ולא שנא שאין גזילה קיימת אינו

צריך לילך אחריו לשמא תייקר לא חיישינן

אמר רבא יגזל שלש אגודות בשלש פרומות

והוזלו ועמדו על שתים אם החזיר לו שתים

חייב להחזיר לו אחרת ותנא חמץ

. ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך

מעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה

אע"ג דהשתא לאו ממונא 🐠 כיון דמעיקרא

ממונא הוא בעי שלומי הכא נמי אף על גב

דהשתא לא שוה פרומה [כיון דמעיקרא הוי

שוה פרומה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי

אגודות בפרומה והחזיר לו אחת מהן מהו

מי אמרינן השתא ליכא גזילה (י) או דלמא הא

לא הדר גזילה דהואי גביה יהדר פשמה

גזילה אין כאן השבה אין כאן אי גזילה אין

כאן השבה יש כאן הכי קאמר אף על פי

שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן

יואמר רבא הרי אמרו ינזיר שגילח ושייר

שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא

גילח אחת ונשרה אחת מהו יאמר ליה רב

אחא מדיפתי לרבינא נזיר שגילח אחת אחת

הא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא

כגון שנשר אחת מהן וגילח אחת מי אמרינן

השתא מיהת הא ליכא שיעור או דלמא הא

לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי

שערות והשתא כי גילה לא הוי ב' שערות

הדר פשמה שער אין כאן גילוח אין כאן אי

שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ

ששער אין כאן "מצות גילוח אין כאן ואמר

רבא הרי אמרו מחבית שניקבה ופתמוה

שמרים הצילוה בעי רבא אגף חציה מהו

א"ל רב יימר לרב אשי לאו משנתנו היא

זו דתנן יחבית שניקבה וסתמוה שמרים

הצילוה בקקה בזמורה עד שימרח להיו בה

שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה

לחבירתה מעמא דמרח הא לא מרח לא

אמאי ותיהוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף

חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי

נשבע

קה.

קלב א מיי׳ פ״ח מהל׳ יד ופ"ז מהל' שבועות הלכה ג ד סמג לאוין רה

ועשין עג: קלג ב מיי׳ פ״ז מהל׳ מילה ואדידה הלרה יא סמג עשין עג טור ש"ע ק"מ סיי שסו סעיף ג: קלד ג מיי שם פ"א הלכה ו סמג שם טוש"ע ח"מ סי׳ שם סעיף

טוש"ע שם סעיף

מירות הלכה ו: מירות הנט ז. קלז ז ח מייי שם הלכי ז: קלח ט י כ ל מיי' פכ"ב מהלכות טומאת מת

חייב להחזיר לו אחרת. פי׳ אם ישנה נעין מחזיר אותה ואם לאו משלם ליה שוה פרוטה כמו שהיתה שוה בשעת הגזילה והוא הדין באחת שגולה והוולה שמחזיר לו אגודה או דמיה אלא

רבותא נקט דאפילו בשלשה דקיים מצות השבה בתרתי אפ"ה חייב להחזיר לו אחת אע"ג דמהאי ותנא תונא דמייתי לא משמע מינה אלא היכא דגזל אחת והחלה דההיא דמיא לגזל חמץ ועבר עליו הפסח ההיא רבותא דג' קאמר רבא מסברא ומדנקט והחלו משמע דפשיטא ליה לאם גול ג' אגודות שוות שתי פרוטות והחזיר לו ב' מהן דלח מיחייב להחזיר לו שלישית כיון דמעיקרא בשעת גזלה לא הוי ממונא ולשמא תייקר לא חיישינן:

ה"ג בעי רבא גול ב' אגודות בפרומה והחזיר אחת מהן מהו

מי אמרי' השתא מיהא ליכא גוילה גביה או דלמא הא לא אהדר גוילה ול"ג הא דגרם בספרים הוקרו ועמדה כו׳: מצות השבה אין באן. נראה דלא בעי למיפשט אלא דלא מעכב מלות השבה ומלות השבה מיהא לא קיים: מצות גילוח אין באן. ומעכב מלשתות יין ומלטמא למתים כאלו לא גילח כלומר כמ"ד גילוח מעכב דאחר ישתה הנזיר יין אחר כולם א"נ לענין מצוה קאמר דלא קיים מצות גילוח ואליבא דכ"ע דפלוגתה היה בנזיר בפ׳ ג׳ מינין (דף מו.): הרי אמרו חבית שנקבה וםתמוה שמרים כו'. מה שפירש בהונטרם חבית שנתנה ע"פ ארובה ומצלת על העלייה אין נראה דההיא משנה דמייתי בסמוך חבית שנקבה היא במס' כלים בפ"י (מ"ו) דמשמע דמיירי להציל מה שבתוכה אם היא באהל המת דאי הוה מיירי ע"פ ארובה היה לו לשנותה במס' אהלות ועוד דלשון הצלה לא הוה משמע הכי דה"ל למימר חוללת ונראה לפרש דאיירי בחבית המוקפת למיד פתיל שאיו טומאה נכנסת בה באהל המת ונקבה בכונס משקה דהכי הויא שיעורא כדאמר במס' כלים (פ"ט מ"ח) וסתמוה שמרים מצלת על כל מה שבתוכה והא דאמר בסוף המלניע (שבת דף לו.) ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו היינו בסתומה שאם נהבה וסתמה הוי שם כלי עליה עד שיפחות רובה דאו לא מהני לה סתימה דהוי כאוכלים שגיבלן בטיט כיון דחין שם כלי עליו ולח כמו שפי׳ בהונטרם בהמלניע ולענין למיד פתיל עד שיפחת רובו דכלי חרם המוקף למיד פתיל אין טומאה נכנסת דרך נקביו עד שיפחת רובו כדמוכח במסכת כלים בפרק שלשה דשיעורו בכונס משקה וכן משמע בההיא שמביה התם בהונטרם נתנה הדירה ע"פ ארובה דאמר ב"ש הכל טמאים בכונס משקה ואפילו ב״ה לא מטהרי אלא עלייה אבל קדירה טמאה אלמא

ועוד דקמשני ליה כשעמד בדין קודם מיתתו והך העמדה מאי אמר רבא גול שלש אנודות בג' פרושות והוולו ועמדו על שתים מהני הרי כפר ונשבע ולא הודה דהא אוקמינן דלא הודה אב והודה בנו ועוד דקמשני כשעמד בדין מכלל דעד השתא בשלא עמד בדין והא נשבע הוא ואביו קתני מכלל דבב"ד הוה הלכך ל"ג ליה. וה"ג

> כו' אי הכי ממון גמור הוא וחומש נמי לשלם: לפי שחיו משלמיו חומש על כפירת שעבוד קרקעות. דחומש אמאי קאתי אשבועתא לאו שבועה היא דקי"ל שבועות (דף מב:) אין נשבעין על הקרקעות והאי בן אישתבע כפר לה שעבוד הקרקעות דאי לאו משום אחריות נכסים לאו עליה רמיא לשלומי: רבא אמר. לעולם בגזילה קיימת ודקשיא לך ולחייב הבן חומש על שבועת עלמו כיון דהודה הכא כשהיתה דסקיא שממון אביו נתון בה מופקדת ביד אחרים וגזילה זו בתוכה דכי אשתבע האי בהושטא אשתבע ס (ולא תימא בשיקרא אשתבע כדסברת לעיל) ותנן במס' שבועות (דף לו:) וחייבים על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון הפקדון ואין חייבין על שגגתה גרידתא כי הכא דליביה אנסיה: לא שנו אלא שאין. אותה חלי פרוטה קיימת מן הגזילה עלמה וחלי פרוטה הוא דמחייב ליה ולאו ממונא איכא אבל אם קיימת היא מן הגזלה עלמה לריך לילך: חיישינן שמח מייקר. ותעמוד על הפרוטה: חייב להחזיר לו. אגודה אחרת ואע"פ דהשתא לא שויא פרוטה כיון דבשעת גזילה הוי שוה פרוטה בעי לאהדוריה ולהוליכה אחריו: וסנא סונא. תנא דידן סייעתו: שגילת. אחת מהשתים ששייר: ונשרה השניה מהו. הוי גילום או לא: אמר ליה רב אחא לרבינה נזיר שגילה. כל השערות אחת אחת קמבעיא ליה בתמיה. כלומר הא ודאי גילוח הוי כיון שבשעה שבא לגלח האי שיור הוה ביה שיעור גילוח וגילח אחת ואע"פ דנשרה שניה גילות הוא: שנשרה אחת. שכשבה לגלח חין כחן שיעור גילוח: ה"ג מי אמרינן השתא מיהא ליכא שיעור: חבים שניקבה וסתמוה שמרים. ונתנוה ע"פ ארובה (ג) וממרחת יפה סביבותיה וטומאה בבית מללת על העלייה כולה מלבא בה שום טומאה דסתימת שמרים סתימה היא ולא שלטה ביה טומאה במסכת כלים בפרק (ד) ואלו מצילין: אגף. לשון מגופה. אגף חליה היה בה תחתיה שיעור נקב לטמא וכלי המקבל טומאה אינו חולץ בפני הטומאה ואגף בטיט חליה מהו מי אמרינן השתח מיהא ליכא שיעור נקב או דלמא הא לא סתם שיעור סתימה: פקקה בומורה. ואין שם שמרים: עד שימרת. בטיט מן הלדדין : סיטב לסותמו זמורה

> אי הכי חומש נמי משלם א"ר הונא

נשבע אמרו יגזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא

טומאה נכנסת בחוכו בכונס משקה: אגת חציה. חימה היכי דמיא הך בעיא להנך בעיות דלעיל דכיון דגף אין כאן נקב ולמה לא מועיל הסתימה דמ"ל אם לא נקבה מעולם אלא כך ומ"ל שאגף חליה [ועוד] חימה דהכא אמר בסתמוה שמרים שמה סתימה ובספ"ק דיבמות (דף טו:) אמרינן חבית של זיתים מגולגלים ב"ש אומרים אין לריכה לינקב ומודים שאם נקבה וסתמוה שמרים שהיא טהורה וי"ל דהתם ודאי לענין הכשר מסתמא לא ניחא להו לבעלים במה שיוצא ממנה כיון שנקבה אף על פי שסתמוה שמרים לאו סתימה מעלייתא היא אבל לענין להציל מטומאה הויא סתימה מעלייתא:

א) לעיל 11:, ב) מיר מב., ג) כלים פ"י מ"ו, ד) לעיל מים ליינ. פר: ב) מיים ליינ.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דהשתא לאו ממונא הוא כיון: (ב) שם ליכח גזילה גביה או דלמא: (ג) רש"י ד"ה חבית וכו" יפה וממרח (ד) בא"ד נפ׳ אלו כלים :מצילין

מוסף רש"י

יתנא תונא. כלומר מלינו תנא שלנו המסייענו בואת (קדושין כד:). גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו. לנגול, הרי שלך לפניך. בעין כמות שהוח, (לעיל סו:) **וכלכד שישלס לו** אותו עלמו וקרינא בה והשיב את הגוילה אשר גול, שהרי לא נשתנה (גיטין .(-11

רבינו חננאל רבא אמר הב"ע כגון שהיתה דיסקיא של אביו שקין מחוברין ומונחין על החמור. אחד מצד זה וווה האוו הבו ווו ואחד מצד אחר. ובלשון ישמעאל אלכרג׳. איכא דאמרי אמר רב פפא לא ו אכור אכור וב פפא לא תימא הני מילי היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו, לא שנא גזילה קיימת לא שנא אין גזילה קיימת לשמא תייקר לא חיישינז. יכן הלכה. וכן פסק בפר״ח זצ״ל. אין משלמין חומש על שבועת כפירת שעבוד קרקעות. פי׳ כגון שאין גזילה קיימת וכיון שהניח קרקע ובא הנגזל לטרפו להפרע דמי גזלה שגזלו אביו ודחה היורש וכפר ונשבע בה, נמצאת שבועתו שכפר ונשבע על הקרקע שה(ג)ניח מורישו. אמרי גזילה אין כאן מצות אמרי גוילה אין כאן מבחת השבה אין כאן. רב חננאל ז״ל פי׳ מצות השבה אין כאן, שלא קיים מצות השבה שהרי לא השיב מה שנגזל. חבית שניקבה וסתמוה שמרים הוצלה. פתיל פתיל מבפנים ימצלת מז הטומאה על כל מה שבתוכה דתניא ר' יהודה אומר אין צמיד פתיל וחכ"א יש, כיצד שמרים רי״א אינה מצלת, וחכ״א מצלת. ודברים ברורים. ובפר׳ קמא דיבמות אמרי׳ חבית היתה וסתמוה נקובה